

פרק כ' יצא

(כא כב): לא תליין נבלתו על הגען כי קבור תקברנו ביום ההוא כי קלות אלחים תלוי
ולא חטמא את ארמונו אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה:
עי' ר' בחיי ועד הקבלה – באור הבהיר והמשל כי המלך הוא הבודד¹, הנקרא צלם
אלחים², כלומר נבדל מינו, כלומר עבד אליהם³. וכיון שהATALIO בדמות צלם אלחים הנה הוא
קלות אלחים⁴, אם לא יAKER ביוומו ווישחה שם בלילה, שהוא ומהנה של מדת הדין, והמובן מזה
כ כי אין קלות אלחים אם ישחנו שם מהbakar עד הערב, ובכלל שלא ילין וזה מבואר⁵.

(כב ז): **שילוח תשליח את האם ואות הבנים תקח לך למן ייטב לך והארכתי ימים:**
 עי' ר' בחיה, ועד הקבלה שלח תשליח את האם היא הבינה שמנה ישאבו השבע
 שבע בכל שמטה ושמטה להחדש פני אדמה והיא קן העולם ונקראת אם העולם וכן המצא
 בספר הבahir (אות כד) מיי דכתיב שלח תשליח את האם ולא אמר את האב אלא שלח
 תשליח את האם בכבוד אותה שנקראת אם העולם דכתיב (משל ב ג) כי אם לבינה תקרה
 ומאי ואת הבנים תקח לך רב רחומיyi אומר אותם בנימ שנדלה ומאי נינחו שבעת ימי החנ
 ושבעת ימי השבע עד כאן והשלוח הזה אינו אלא בעוף מהור והוא עובדה וכבוד לאוותה
 שנקראת אם העולם שאי אפשר לולקה והאין שם הום נתפש בה כי היא למעלה משבעת ימי
 בראשית שאינה נגמרה במנין⁶ ובענין שכrobot (תהלים קמו ח) ולתבונתו אין מספר וכן

¹ עי' לעיל העירה ש"כבוד" היא כינוי למדת המלכות.

2 עי' דבריו בראשית א כז.

ע"י דבריו בראשית וגו.

⁴ עי' זהר ח'ב (דף רנץ ע'ב):חנק בגין דאיו קולת אלהי'ם והוא דשלטא על חנק על צליבנו ואוקימנה בגין דלא ישטארא אלא בשרא בלחודי וההוא קולת אלהים שלטא בשרא מורה חסוכא וביגו כד לא לטוב דלא לרבייש.

תרגום: חנק משומש שהוא (שם נא) קלחת אלהי"ם אותו שולט על חנק על צליiba ובארנו משומש שלא נשאר אלא בשר לבדו ואותו קלחת אלהים שולט בבשר מריה שחורה ולכון זה לטוב וזה לרע.

⁵ עי' אדר קמג ע"ב: ותאנא בצדניות דספרא כל מאן שעבד לינה להאי גופה קדישא בלבד רוחא שעבד פגימותא בגופה דעלמין דהא בגין {קמד ע"א} דא לא עבד לינה באתרא קדישא באירוען דעתך ילין בה ס"א לכתרא קדישא דמלכא באירוען דכתיב (ישעיה א) צדק יליין בה משום דהאי גופה יקרא אתකרי דיוקנא דמלכא ואי שעבד בה לינה הו כחד מן בעירא (הה"ד תהילים מטו) נמשל כבחמות (ע"כ נדמוני).

תרגום: ולמדנו בספרא דעתינו: כל מי שעושה לינה לגוף הקדוש הזה بلا הרוח, עשוה גם בגוף של העולמות. שכן מפני זה אין לעשות לינה במקום הקדוש, הרי הוא הארץ אשר צדק שוכן בה (לכתר הקדוש של המלך בארץ שנאמר "צדיק ילין בה"), לפי שהגוף המוכבוד הזה נקרא דיוקן המלך, ואם עושה בו לינה, הרי הוא נחשב כאחד הבהמות (הה"ד "נמשל כבהמות נדמוי").

⁶ עי' זהר (ח"ב דף צג ע"א): מי שנא באلين תריין פקודין דאוריתא דכתיב בה למן יאריכון ימיך בדא ובשלוחה הקן אלא תריין פקודין כלחו תליין לעילא אבא ואמא רזא דצורך ושמור כחדא ובגין כך כתיב למן יאריכון ימיך ובשלוחה הקן דכתיב (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תכח לך למן יטב לך וגנו רוז דעלמאعلاה דלא אתייהיב בה רשו לאסתכלא ואצטריך לשלח מגו שאלתא ואסתכלותא בה ואת הבנים תכח לך דכתיב (שם ז לב) כי שאל נא לימים ראשונים וגנו מקצתה השמים ועד קצתה השמים אבל לעילא מקצתה השמים שלח תשלח מרעיויניך למשאל ובדא כתיב למן יטב לך והארכת ימים למן איטיב לך לא כתיב אלא למן יטב לך ויאריכון ימיך לא כתיב אלא והארכת ימים למן יטב לך ההוא אחר דאוטיב לכלא ואיתו עלמא דסתלים וגונז והארכת.

תרגום: מה שונה בשתי המצוות הללו של התורה שכתוב בהן למן יאריכון ימיך בזה ובשלוח הקן אלא שתי מצוות אלה כולן תלויות לעלה אב ואם סוד של זכרו ושמור אחד ולכן כתוב למן יאריכון ימיך ובשלוח הקן שכתוב שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למן ייטב לך וגוי הסוד של עולם העליון שלא נתנה רשות להסתכל בו וצריך לשלח מתוך שאלה והתבוננות בו. ואת הבנים

העשירית נקראת אם בענין שכחוב (שמות ב' יב) כבד את אביך ואת אמך ואמרו רוזל (ברכות לה ב) (משלី כה כד) גזול אביו ואמו אין אביו אלא הקדוש ברוך הוא ואין אמו אלא בנסת ישראל והשבר בשתי מצות הללו הוא אריכות ימים אלא שבמצות כבוד אב ואם הזכיר על האדמה וכן (דברים כה טו) במשקלות ובaan בשלוח הקן אמר למען ייטב לך והארכת ימים ולא הזכיר על האדמה ובאור והארכת ימים תאריך אף מן הימים שכחוב בו (שמות לא יז) כי ששת ימים⁷

(כב ח): כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לנגר ולא תשים דמים בבנייך כי יפל הנפל מפניך.

עי' ר' בחיי: ועוד הקבלה ועשית מעקה לנגר אחר שהזכיר בשלוח הקן הבינה שהיא האם לשבעה בניים שנדרלה הוצרך להזכיר במצוה זו היראה והחכמה הדבקים עמה כדי להשלים כל העשר כי המערה הוא דבר הסובב והמקיף והוא מקור עליון קדוש הוא בחכמה ובתבונה וברעת והגנง הפרוש על הבית הוא החכמה ולכך צריך הגנג מעקה כדי שלא יפריד ויקוץ כי ראשית חכמה יראת ה' וזהו (ספר יצירה א') עשר ולא תשע שם לא בן ישים דמים בבית ה' ישים אשם בנפשו להסתכן בעצמו ובוראי יפול ממעלו ויבטל בהשנתו והוא כי יפול הנופל ממנו ולא אמר פן יפול כי בוראי יפול משם בין שאין מעקה או יאמר כי יפול הנופל ממנו כי יפול כמו הנופל ממנו וירמו לאלישע בן אביהו אחר שנפל וקוץ בנטיעות ואף על פי שהוא לא נפל ממותו מקום ממש שהיה קצוץ למטה מ"מ הכל נקרא קוץ בין למטה בין למטה⁸.

תקח לך שכחוב כי שאל נא לימים ראשנים וגוי מקצת השמים ועד קצת השמים אבל למעלה מקצת השמים שלח תשלח מרעינו לך. ובזה כתוב למען ייטב לך והארכת ימים לא כתוב למען איטיב לך אלא למען ייטב לך ולא כתוב וייריכון ימי אלא והארכת ימים למען ייטב לך אותו המקום שמייטיב לך והוא העולם הגנו והנסתר והארכת.

⁷ עי' זהר ח"א דף קנה ע"א: כי ילדתי לו ששה בניים (בראשית ל' כ) אמר רבי חזקיה אילין [עלילא ותתא] (עלאי ותתאי) וארבעה סטירין דעלמא ומאן דאריך באחד בעי ליה לאמלכא לקב"ה לעילא ותתא ולארבעה סטורי דעלמא והיינו אחד אמר רבי חזקיה כתיב (שיר ב' יז) על הרי בתר וככתוב (שם ח' יד) על הרי בשמות מאין אינון הרי בשמות אילין שית בנין דלאה דאכלנן שית אחרנן ואינון תריסר ואינון שית בגין דכל חד כליל בחבריה ולאה עלייהו לקיימא (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה הללויה ועל דא כתיב (דברים כב' ו) לא תקח האם על הבנים בגין דאייהו עלמא דאתכסיא ולא אתגליא ועל דא שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך (שם כב' ז) בגין דאייהו עלמא דאתכסיא ולא אתגליא כלל ואת הבנים תקח לך היינו דכתיב (שם ד' לב) כי שאל נא לימים ראשונים וגוי ולמקצת השמים ועד קצת השמים וכל ההני אקרון הרי בשמות מכאן ולתתא אקרון הרי בתר דכתיב (בראשית ב' י) ומה שירד והיה לארבעה ראשי דפּרּוֹדוֹא.

תרגומם: "כי ילדתי לו ששה בניים". אמר רבי חזקיה, אלו מעלה ומטה וארבעה הצדדים של העולם,ומי שמאיריך באחד, צריך לו להמליך את הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה ולארבעה צדיי העולם, והיינו אחד. אמר רבי חזקיה, כתוב "על הרי בתר", וככתוב "על הרי בשמות". מי הם "הריה בשמות", אלו ששת הבנים של אלה שכוללים ששה אחרים, והם שנים עשר, והם ששה, משום שכל אחד כולל בחבירו, ולאה עליהם, לקיים "אם הבנים שמחה הללויה". ועל כן כתוב "לא תקח האם על הבנים", משום שהוא העולם שנפטר ולא הנגלה, "ויאת הבנים תקח לך", היינו שכחוב "כי שאל נא לימים ראשונים וגוי ולמקצת השמים ועד קצת השמים". וכל אלו נקראים "הריה בשמות". מכאן ולמטה נקרוואו הרי בתר, שכחוב "ומשם יفرد והיה לארבעה ראשי", ההרים של הפרוד. @

⁸ עי' רמב"ן יא ב, והערה לגבי הלשון נתיעות.

(כב י) לא תחרש בשור ובחמור ייחדו:

עי' ר' בחיי: וכותב החכם רבי אברהם בטעם מצوها זו כי ה' חמל על מעשיו כי אין כח החמור בכח השור ולפי דבריו יהיה שור וחמור דוקא ולא בהמות אחרות ואין זה דעת רז"ל (ספר רלא) אבל עקר הטעם במצואה זו ממש חשש כלאים כי שמא יבוא להרבעה ודרך עובד ארמה להביא צמדו אל הרפת ואולי יבוא להרבעה וייעשו ולדות שונים ולהכחיש מעשה בראשית⁹ שנאמר בו (בראשית א כד) למין למיןה ומה שיחוק הטעם הזה מה שהוחם באמצעותו לפि שבאים הכלאים נצטינו בו שלשה דברים בקרע ובבמה ובבגדים ולכ"ס סדר בכאן שלשה חלקים בשלשה פסוקים בוה אחר זה ובסדר קדושים נתחברו שלושת בפסוק אחד הוא שאמר (ויקרא יט ט) את הקותי תשמרו בהמתך לא תרבע כלאים שך לא תרעו כלאים ובגדי כלאים שעטנו לא יעלה עלייך.

(כג כד): מוצא שפטיך תשמר ועשית באשר נדרת לה אליהך נדבה אשר דפרת בפ"ק:

עי' ר' בחיי: מוצא שפטיך תשמר ועשית על דרך הפשט יחוור לנדר شهر היוזיר בלבד לאחר ולא הזכיר בו עשה ומין הראי שיאמר כי תدور נדר ועשית כאשר נדרת ולא תאחר לשולם ולכ"ס יאמր מוצא שפטיך שהוא הנדר תשמר ועשית אותו כמו שנדרת לה אליהך בנדבת לך וכאשר דברת בפ"ק כלומר אל יפול דבר ארצה מכל מה שהסבירים בלבו והוציאו בפיו ואמר כל זה להזכיר הנדר כי לך החמייר בעונשו ואמר והיה לך כלומר שיחיה החטא קבוע בנפשך בעניין שנאמר (במדברטו לא) הנפש ההיא עונה בה וכן בעניין העני כתיב (דבריםטו ט) וקרא عليك אל ה' והוא לך לעכוב שכירותו שהוא נפשו יהיה החטא קבוע בנפשו נפש תחת נפש והה בעונש וזה שהנפש הוא חי הגוף והוא מדה בוגר מודה לפ"י שהוא מאחר הנדר שהוא חי המלך¹⁰ ולכ"ס הזכיר בו כי דרשו ידרשו ה' אליהך הוא המלך עצמו שהוא משגיח בפרטם והוא דורש דמים הוא ידרשו מעמו בעוזו ובעה"ב וזה כפלו הדרשיה

וע"ד הקבלה מוצא שפטיך בוגר פי ה¹¹ והוא החיוב המוטל על האדם לקיים ככל היוצאה מפיו אפילו שלא בשבועה כלל ואמרו רז"ל (שבועות לו א) לאו לא תרי ומני בשבועה

⁹ עי' ספר הפליהה & ולא לחרוש בשור וחמור נרמז ללא תעשה כל מלאכה אתה ובנק ובתקן ושורך וחמורך, ובכלל לא תעשה כל מלאכה שלא לילך חוץ לתהום בשבת, ולא לעונש בשבת, ובכלל כי ששת ימים שלא לחרוע כלאים או זרים בכרם ולא להרביע בהמה מין שלא בmino לפי שככל מעשה בראשית נאמר למין הומו, והסוד שלא לעכב ולא לערבב הכתחות המגדלים הצמחים להיות יונקים מין שלא בmino וזהו את מצותי תשמרו דברים שחקקתי לך מששת ימי בראשית.

¹⁰ עי' זהר ח"ב קיז ע"א: עץ החיים תפארת, חיים דיליה חכמה ובינה, חי המלך ודאי. עי' זהר יתרו צא ע"ב: נדר אליו לעילא, ואינון חי מלכא, רזא דרמ"ח שייפין ותריסר קטירין כחובבן וננד"ר, ועל דא חמיר משבועה [תרגום: נדר הוא לעמלה ואלה הם חי המלך, סוד של רמ"ח אברים ושנים עשר קשרים כמנין 'ונד"ר' ולכן חמור הוא (הנדר) משבועה], עכ"ל. עי' זהר פנחס רנה ע"א: כל הנשבע כאילו נשבע במלך עצמו, וכל הנודר כאילו נודר בחי המלך, המלך עצמו אדני חי המלך יהו"ה ובגין דא (שם ל) כי יודר נדר ליה"ה, ע"כ. ועי' שRNA ע"ב: כל הנודר בהו"ה דאיו תפארת, כאילו נודר בחכמה דאיו יוד ה"א וא"ו ה"א חי המלך, וכל הנשבע באלקים כאילו נשבע במלך עצמו, ע"כ.

¹¹ עי' דבריו לעיל בראשית ו שנביאים נקראים פי ה', עי' דבריו במדבר ד מט, שזה מידת המלכות.

היא¹² שהריה הקדוש ברוך הוא אמרו במבול בפסוק (בראשית ח כא) וירח ה' את ריח הנינה¹³ וכתיב (ישעיה נד ט) אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ אבל פעם אחת אין שבואה אבל הוא חייב לקיים דברו ומזה אמרו (ב"מ מד ע"א) על כל מי שהוחר בדבоро שמקבל עליו מי שפרע.

ועוד שאנו בנים למקום ונתקדשנו בברית הפה¹⁴ המכון באמצעות בין עשר אצבעות ידים ובברית מילה בין עשר אצבעות רגלים והנה הפה שביעי בנקבי הראש שם שבעה שני אזנים שני עינים שני נחרים והפה הוא השביעי והקב"ה בחר בשביעי בראש שבעה רקיעים ובחר בשביעי שהוא ערבות בראש שבעה ימים ובחר בשבת וכן בחר בפה להללו ולשבחו כי הוא הכללי לשבח בו שם קדשו והוא (ויקרא כב לב) ולא תחלו את שם קדשי אורה שלא לחל בירת הפה העשויה להללו בו שם קדשו וכן אין ראוי לנו לחולל שפטינו ולא לשקר באחד מן הבריתות בענין שאמר הכתוב (תהלים מד יט) ולא שקרנו בבריתך

והנה ישראל בשמי עוברים על היוצא מפהם אמר להם משה (במדבר יד מא) למה זה אתם עוברים את פי ה' ולכף אמר מוצא שפתייך תשמור כלומר חייב אתה לקיים מוצא שפתייך שהוא שמור וזה מוצא שפתייך תשמור ואין צrisk לומר המצוות והוא תשמור ועשית תשמור זו מצות לא תעשה ועשית זו מצות עשה ואין צrisk לומר הנדר שהוא לעלה מן המצוות¹⁵ והוא באשר נדרת לה' אלהיך נדבה שהנדבה נאצלת ממש והוא סוף הבניין¹⁶ והיא התרומה בענין שכותב (שםות לה ה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' של מטה¹⁷ והוא ששמענו בדברות מפיו והוא אשר דברת בפייך והוא קול ורוח ודברו וזה רוח הקדש ועל זה

¹² עי' זהר ח, א קיד ע"ב: (ישעיה סב ד) לא יאמר לך עוד עזובה ולא רצך לא יאמר עוד שמה ובכל מקום שאתה מוצא לא לא היא שבואה הה"ד (בראשית ט יא) ולא יכרת כלبشر עוד ממי המבול ולא יהיה עוד המים למבול וגוי וכתיב (ישעיה נד ט) אשר נשבעתי מעבור מי מה מכאן שלא לא שבואה ומן לאו אתה שומע הן ועתיד הקדוש ברוך הוא לקיים עולם קיום שלא תגלה כניסה לנצר ישראל ולא תחרס בנין בית המקדש לפיך אין מקבלין נשמתן אלא במקומות קיימים [לעלומין] (לעלמן) כדי שתהייה הנשמה קיימת בגוף לעולמים וואו הוא דכתיב (שם ד ג) הנשאר בזכרון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו וגוי' תרגום: "לא יאמר לך עוד עזובה ולא רצך לא יאמר עוד שמה". ובכל מקום שאתה מוצא לא לא, היא שבואה. זהו שכותב "ולא יכרת כלبشر עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול וגוי", וכותוב "אשר נשבעתי מעבור מי נח", מכאן שלא לא, שבואה, ומן לאו אתה שומע הן. ועתיד הקדוש ברוך הוא לקיים עולם קיום שלא תגלה כניסה לישראל ולא יהרס בנין בית המקדש, לפיך אין מקבלים נשמתם אלא במקומות קיימים לעולמים, כדי שתהייה הנשמה קיימת בגוף לעולמים. וזה הוא שכותב "הנשאר בזכרון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו וגוי".

¹³ עי' בראשית ח כ זביב רבניו שם והערה.

¹⁴ עי' לעיל העירה.

¹⁵ עי' לעיל העירה 10.

¹⁶ ????

¹⁷ עי' זהר (ח"ב דף קצח ע"א) לב, כל נדיב לב כמה דאokiינה, ארבע משראיין אלין כלל לא דכלחו, אקרון ברוזא חדא נדיב לב, תרומת יה"ה, דא כרס"יא קדישא, ובгинן דארימו לה לעילא וסלקין לה לעילא, אקרי תרומת יה"ה, ועל דא כד חמא יחזקאל רוז דחיות דהוו סלקין, לא חמא מהו דסלקין, בגין דאייה סלקין לגביה מלכא עלאה בגיןיזו בטמירא ביקרא עלאה: ועיי"ש בהגותה המהרותיו שכרס"יא היא בריאה, לעיל היא אצילות, ואكري היא אשת המלך (הינו המלכות).

עי' שם ע"ב: היא תרומה, מהו חולקא ליהו"ה. ואיל תימא דלאו ברשותיה דבר נש קיימה מלאה, תא חז' מה כתיב, כל נדיב לבו יביאה את תרומת יה"ה, כל נדיב לבו ודאי, מאן דיתרע' לביה, ימשיך לה לשכינתא לגביה, הדא הוא דכתיב, יביאה, אף על גב דאייה באסתלקותא לעילא, יביאה מאתר עלאה, לאמשכא

דרשו אשר דברת אלו קדשי בדק הבית

(כד א): **בַּיְקַח אִישׁ אֲשֶׁר וּבָעֵלָה וְהִיא אִם לֹא תִמְצֵא חָנָן בְּעִינָיו בַּיְמֵץ בָּהּ עֲרוֹתָה דָּבָר וְכַתֵּב לְהָסֶר פְּרִירַתְּ נְגַנְתָּן בִּירַתְּ וְשְׁלַחְתָּה מִבֵּיתְךָ:**
 ע"ר' בחיי: ואם תשכֵל בעניין הנגט הנקרא ספר תמצא כי חיבת הכמת התורה לנרש האיש את אשתו בספר לפי שהקב"ה ברא עולמו בכ"ב אותיות מעלה ומטה וווגן האותיות ושקלון והמיון וצՐפּן וצַרְפּן בְּהַנִּזְעָמָן כִּי כָל הַיְצֹור וְאֵת כָל הַדָּבָר וְאֵין שָׁקוֹל אֶלָּא עַל יָדֵינו וּוּגֵן וְעַל יָדֵינו שָׁקוֹל אֶת הַאוֹתִיות שְׁקֵל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הנבראים כלם וְהַרְאֵי לְהִיּוֹן בְּנֵן וּוּגֵן שְׁלָה וְכַיְצֵד יְהִי הַנִּמְצָאֵן בְּלָזֶן וְהַלְוָמָת וְהַבְּין בְּעַלְיוֹנִים בֵּין בְּתַחְתּוֹנִים בֵּין בְּנַפְשׁוֹת בֵּין בְּגֻנוֹפּוֹת וּכְמוֹ שְׁדָרְשׁוֹ רֹוֵל (סוטה ב א) בְּתַפְלוֹנִי וְאַפְּלָוִי מַעֲבָר לִים וּכְיוֹן שְׁהִי חַבּוֹר הַנְּבָרָאים וּוּגֵן ע"י אֹתִיות לְכָךְ צוֹתָה תּוֹרָה שְׁיִהְיָה הַפְּרִידָה בְּאֹתִיות לְהַדִּיעָה וּלְפָרָסָם שְׁעַקְרָבָה וְהַחֲבָרָה מִימֵי קָדְם בְּבִרְיאַת הָעוֹלָם בְּאֹתִיות הָהִיא

(כד ב): **בַּיְקַח אִישׁ אֲשֶׁר חֲדָשָׁה לֹא יָצַא בְּצָבָא וְלֹא יַעֲבֵר עַלְיוֹ לְכָל קָבָר גָּקִי יְהִיא לְבִתְתוֹ שָׁנָה אַחַת וּשְׁמַחְתָּה אֲשֶׁר לְקַחְתָּ:**
 ע"ר'evity: נקי יהיה לביתו שנה אחתongan נרמו השם המוחדר¹⁹ וכבר העירותיך על זה בסוף סדר שופטים בעניין הבית וכרם והאשה ובן מצינו בהקב"ה שהיה בסיני עם ישראל דוגמת חתן ובלה שעמדה שכינה בהר שנה אחת شهر לא נסעו עד שני באיר בשנה השנייה

(כה ג): **אַרְבָּעִים יְבָנָו לֹא יוֹסִיף פָּנָן יוֹסִיף לְהַבְּתוֹ עַל אֶלָּה מִפְּהָרָבָה וְגַنְקָלָה אַחִיךְ לְעִינֵיכְךָ:**
 ע"ר'evity: ואם תשכֵל בסוד העניין תמצא בו עוד בלשון מכח רבה רמו למלכות הנגדל שהוא איש של גיהנם המושכת כה ממדת הדין הנקראת כה²⁰ כי לכך באו המכות לפרטה במלת בה והוא ג"ב מקבלת מדת הדין הקשה הנדירה והחזקקה והמלכות הקל והחלוש של העוז²¹ הנה הוא כפרתו של חוטא להציל נפשו מיד להבה הוא המלכות הנגדל הנקרא מכח רבה וזה מכלל חסדי ה' במצוותו אותנו לקחת זה תמורה וזה ויוהר הכתוב המלכה שלא יוסיף שאם יוסיף אפילו אחת הרוי הוא נבננס תחתיו בעונש מכח רבה והוא פן יוסיף להבותו על אלה מכח רבה ארבעים אלה פרידין וכפירה למלכות הנגדל הנקרא רבה ואם יוסיף ונשא עונו בה:

(כה ט): **וְנִגְנָשָׁה יְבָמָתוֹ אֶלְיוֹ לְעִינֵי הַזְּקָנִים וְחַלְצָה נָעַלְוֹ מַעַל רְגָלָו וְיַרְקָה בְּפָנָיו וְעַנְתָּה וְאָמְרָה בְּכָה יַעֲשֵׂה לְאִישׁ לֹא יְבָנֵה אֶת בֵּית אֲחִיו:**
 ע"ר'evity: ועד הקבלה מצות היבום הנולדה לנפש המת²¹ וידוע כי תנדר

¹⁸ לשון ס"י &

¹⁹ סופי תיבות

²⁰ ע"י זהר ח"ג קמה ע"ב : תברכו. תאנה האי צד"ק אתקורי כ"ה דכל דיןין מתערין מכ"ה (נ"א מינה) והיינו דאמר ר' אלעזר מהו מכח (ס"א דכח) רבה כלומר מכח מן כה. וככתוב והנה לא שמעת עד כ"ה כמה DAGIZIM משה. וככתוב (שם) בזאת תדע כי אני יי' וככלא חד וכתייב (שם) ולא

²¹ ע"י זהר ח"א קפו ע"ב וז"ל : ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך וגוי' (שם) רב' שמעון פתח ואמר וכו' תא חז' קב"ה עבד ליה לבר נש כגונא דעלילא כלל אליו בחכמתא דלית לך שיפא ושיפא בבר נש דלא קיימת בחכמתא עלאה דהא בגין דעתךן כל גופא בשיפיו כדקה יאות קב"ה אשתחף

הנאת הנפש כשהיא מתנצלת במי שהוא קרוב מן המשפחה יותר לפיו שיש לו שייכות גדול עמו ומזה אמרו רוזל' (יבמות יז ב) כי ישבו אחים יהדו פרט לאח שלא היה בעולמו שלא היה להם ישיבה אחת בעולם ואין זה חייב ליבם והטעם לפיו שלא הכרו מעולם ולא היה לו שום שייכות עמו וטעם החלטה שאמר החלטה נעלם כי בשני היבם רוצה ליבם הלא נחשב לו לאכזריות שהרי אינו רוצה בתועלת נפש אחיו והדין הרاوي בזה שתחלוין לו היבמה נעלם מעלה

(נ"א אתתקף) בהדייה ואעיל ביה נשמטה קדישא בגין לאולפה ליה לבך נש למחק בארכוי דארוייתא ולמיטר פקדוי בגין דיתתקן בר נש כדקה יאות דעתך ביה נשמטה קדישא מבעי ליה לבך נש לאסגנא דיקנא דמלכא עלאה בעולם ורוא דא דהא הוא נהר דגניד ונפיק לא פסקן מימי לעלמין ועל דא מבעי ליה לבך נש דלא יפסיק נהרא ומוקרא דיליה בהאי עולם וכל זמנה דבר נש לא יצלח בהאי עולם קב"ה עקר ליה ונטע ליה בכמה זמניון כמלקדמן.

תא חז"י מה כתיב (ישעה מא כה) העירותי מצפון ויאת העירותי דא אתערותא דזוגנא דבר נש בהאי עולם דאייהו אטערותא מסטרא מצפון ויאת העירותי דא היא נשמטה קדישא דאתיא מלעילא וקב"ה משדר לה מלעילא אתיה בהאי עולם וועלת בגו בני נשא כדקרוון ממזוח שמש דא אחר דההוא נהר דגניד ונפיק דמתמן נפקת נשמטה ואתנהירת ויבא סגנימ (כמו חמר)²¹ אלין אינון חילין דעלמא דאתין בגין (ס"א בגו) ההוא אתערותא²¹ נשמטה כמו חומר כגונא דאטער בר נש בגופא דהא בגין דא קב"ה עבד זוגין ואטיל נשמטה בעולם וחברותא אשתחח לעילא וחתא ומוקרא דכלא הוא (ס"א יהא) ברוך בגיןך קב"ה עבד ליה לבך נש בגין לאשתדלא בארכוי ולא יפסיק מקוריה ומבעוא דיליה לעלמין וכל מאן דפסיק מקוריה (מתהא ומיבש ליה כביבול נאלו גרים ליה לאתפסקא לעילא כדין (איוב יד יא) איזלו מים מני ים ונهر יחרב ויבש והואיל ובר נש אתקם לחתא כדוגמא דעלילא מאן דמקורה ימש מלעבד פירין כgon דין דלא בעא למיתב איתתא או נסיב לה דاشתדל ולא יכול אלו דתרין הפכוין אינון דא מדא (או ס"א ההוא) דימייש מלעבד פירין לית ליה תקנה לעולם (קhalbת אטו) מעות לא יכול לתקון בין דלא בעא למסיב איתתא ולאשתדלא בפריה ורבייה וההוא דاشתדל ונסב איתתא ולא יכול דא מתתקן בפרקיה דקדריב ליה דהוא אחוי

תרגומם: "ויאמר יהודה לאונו בא אל אשת אחיך" וכו'. רבינו שמעון פתח ואמר, "העירותי מצפון ויאת ממזוח שמש יקרה בשמי ויבא סגנימ כמו חמר וכמו יוצר ירמס טיט". בא וראה כמה בני אדם הם טפשים שאין יודעים ואין מסתכלים לדעת דברי הקדוש ברוך הוא, שהנה כולם ישנים, ואין מתעוררים, ושינה בנקי עיניהם. בא וראה, הקדוש ברוך הוא עשה את האדם כדוגמא שלמעלה, הכל הוא בחכמה, ואין לך אבר ואבר באדם שאינו עומד בחכמה עליונה, שהרי כיון שנתקן כל הגוף באיבריו כראוי, הקדוש ברוך הוא השתחף (התחזק) עמו והכנסיס בו נשמה קדושה כדי ללמד את האדם לכלת בדרכי התורה ולשמור מצותינו, כדי שאדם יתקן כראוי. (ומשם זה נ"א ובعود) שיש בו נשמה קדושה, צריך לאדם להגדיל את דמות המלך העליון בעולם. וסוד זה, שהרי אותו הנهر שושא וויצא לא פוסקים מימי לעולמים, ועל זה צריך לאדם שלא יפסיק את הנهر והמקור שלו בעולם הזה. (נה"ר רמז לברית קדש שחותום בברשו, שהוא דוגמא של אותו הנה"ר הסוד של צדיק שמתחרב עם צד"ק יחד למעלה. לכן צריך אדם למתה להתחבר עם אשתו בקדושה, כדי שיתחזק באוטו העולם). וכל זמן שאדם לא יכולlich בעולם הזה, (ס"א ועל כן צריך לאדם שלא יפסיק את הנهر והמקור שלו בעולם הזה, ואם לא), הקדוש ברוך הוא עוקר אותו ונוטע אותו בכמה פעמים כמו מקודם.

בא וראה מה כתוב, "העירותי מצפון ויאת". "העירותי", זו התעوروות של הזוג של האדם בעולם הזה, שהיא התעوروות מצד הצפון. "ויאת", זו היא הנשמה הקדושה שבאה מלמעלה, והקדוש ברוך הוא שולח אותה מלמעלה, באה לעולם הזה ונכנסת לתוך בני אדם, כמו שאמרנו. "מזוח שמש", זה המקומ של אותו הנهر שושא וויצא, שמשם יצאת הנשמה ומאירה. "יבא סגנימ" (כמו חמר), אלו הם חיליות העולם שבאים משום (בתוך) אותה התעوروות של הנשמות. "כמו חומר", כמו שמתעורר אדם בגוף. שהרי ממשום זה הקדוש ברוך הוא עושה זוגים ומteil נשות בעולם, ונמצאת חברות למעלה ולמטה, והמקור של הכל הוא (ס"א יהה) ברוך. ולכן הקדוש ברוך הוא עשה את האדם, כדי שעיסוק בדרכיו, ולא יפסיק את מקומו ומעינו לעולמים. וכל מי שmpsיק מקומו (מלמטה ומייבש אותו, כביכול כאילו גורם להפסק למעלה, אז "איזלו מים מני ים ונهر יחרב ויבש"). והואיל ובן אדם הוקם למתה כדוגמא שלמעלה, מי שמקומו ימש משלשות פירות, כמו זה שלא רצה לישא אשה, או שנשא אותה ועסק ולא יכל, אלו שני הפסים הם זה זהה, (או אותו) שימוש מעשות פירות, אין לו תקנה לעולם. "מעות לא יכול לתקן", משום שלא רצה לישא אשה ועסוק בפריה ורבייה. ואוטו שעסק ונשא אשה ולא יכל, זה מתתקן בגואלו שקרוב לו, שהוא אחוי

לבדק אם זה מספיק

rangle לסתון ורמו שהוא מסתלק ונשפט מן האהוה והוא לשון וחילצה מלשון (הושע ה ו) חלץ מהם ולשון נעלנו כי הוא נועל דלה בפני נפש אחיו המת אמר מעל רגלו לפי שהרגל הוא סבת ההלייכה וכן זה סבה שתלך נפש אחיו למשפחה אחרת וענין וירקה כי הרקיקה התנאמת תרמו לדבר הנמאס המתגלל מן הגוף דרך חותם השדרה שהנפש מתלבשת ומתעטפת בו ולכך הצריכו חכמי האמת ו"ל להיות חרוק תפְּלָק קודם שתאכל היבמה כדי שלא יהיה מצד האכילה אלא מן החלות שבגופה כעין אותו דבר הנמאס הבא מלחות הגוף והיה היבם אכזרי ונמאס בעני הבריות כאשר לא יחפוין ליבם ועל כן ראוי הוא שיקרא בישראל בשם הזה בית חלין הנעל

וזריך אתה לדעת כי העניין הזה חסיד המקום על ישראל כדי שיוכו כל הנפשות לאור באור העליון וכמו שאמרו רז"ל (סנהדרין צ א) כל ישראל יש להם חלק לעוז"ב והעןין הזה תמצאו במליצת אליהו מפורש שאמר (איוב לג כת – ל) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר להשיב נפשו מני שחית לאור החיים יאמר הכתוב פעמים שלוש היא מאירה מאור החיים אשר על פניו הארץ כדי להשיבה מני שחית ומפורש ג"כ מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו שאמר לאיוב לקיים דברי אליהו (איוב לח ג – יד) לאחיו בכנסות הארץ וינערו רשיים ממנה תתחפה בחומר חותם ויתיצבו במו לבוש יאמיר המימיך צוית במוני לאחיו בכנסות הארץ ולנער הרשעים ממנה ולהעמיד אחרים תחתיהם ותתחפה הארץ מהם בחומר חותם שהוא מתחפה ומשתנה לצורות משתנות ויתיצבו כל אחד ואחד מהרשעים באדם שהוא לבוש בגדים חדשים ואחרי כל הבאים אלה יוכל האדם להעיר שהמצויה זו את שהיא מצות היבום מיסודת על העניין הזה ואי אפשר לשום חולק בזה מדרך הסברא לפיה שהעןין קיבלה מפי החכמים והחכמים מפי הנביאים עד משה מסיני²²

ובספר הבahir (אות קכח) תמצוא מפורש מפני מה צריך ורע לו מפני שהצדיק כבר היה רשע לשעבר ועתה נגעש וכי מענישין על ימי הנערות והאמר רבי סימון שאין מענישין אלא בגין עשרים שנה ולמעלה אני לא בחוי אמרי אני במוთא אמרי שכבר היה לשעבר אמרו לו חבריו עדמתי תשפטם דבריך אמר להן צאו וראו משל לאדם שנטע ברם בגנו ויקו לעשות ענבים וייש באושם ראה שלא הצליח נטו גדרו ופרצו ונקה הנגנים מן הבאים ונטעו עוד שניית ראה שלא הצליח גדרו ונטעו אחר שנקחו ראה שלא הצליח גדרו ונטעו עד כמה אמר לו לאף דור והיינו דאמרין (חגיגה ג ב) תשע מאות ושבעים וארבעה דורות חפרו ועד הקדוש ברוך הוא ושתלן בכל דור ודור עד כאן:

²² לבדוק בראשית לח א ודברינו שם אם חסר כאן משהו.